

[Hans Rasmussen.]

for behandling. Jeg kan i flæng nævne de emner, som direktør Allan Rise så grundigt har behandlet i sin bog, og som han har trukket frem:

1. retten til at antage uorganiserede arbejdere.
2. retten til at antage netop de arbejdere, arbejdsgiveren ønskede at beskæftige.
3. retten til at afskedige.
4. retten til at give direktiver for arbejdets udførelse.
5. retten til inden for overenskomstmæssige grænser at fastlægge arbejdstid og spisetider.
6. retten til at indføre kontrolforanstaltninger.
7. retten til at give reglementariske bestemmelser.

Det er altså alle disse arbejdsgiverdispositioner, som direktør Allan Rise navnlig gør til genstand for behandling efter de mange kendelser, som er faldet ved en faglig voldgift. Det er mit almindelige indtryk, at den sikring, som arbejdsgiverne har fået ind i hovedaftalen, og som danner kutyme for næsten hele det danske arbejdsmarked, er af en sådan karakter, at man absolut ikke behøver flere sikringer.

Efter den formulerede forespørgsel skulle der nu optages forhandlinger mellem de to parter på arbejdsmarkedet, og det er her, det var rimeligt at få at vide, hvad der skal forhandles om. Efter min opfattelse er der ikke fra arbejdsgiverne på arbejdsmarkedet rejst noget som helst krav, bortset fra hvad vi løste ved gensidige forhandlinger i den ny hovedaftale — og det er dog væsentligt hvad modparten vil. Jeg kan dårlig tro, at Dansk Arbejdsgiverforening er blevet konsulteret, før denne forespørgsel rettedes til statsministeren, for så var forespørgerne vel blevet belært om tilstandene, som de er i øjeblikket. Inden for jern- og metalindustrien forekommer forespørgslen os i hvert fald at være ganske overflødig, da vi inden for denne industri, hvor vi i øjeblikket eksporterer for 3,2 milliarder årlig, i vid udstrækning netop har erstattet faglærte arbejdere med ufaglærte. Efterhånden er mange af industriens fagligt betonede arbejdsprocesser blevet ændret til andre snævre specialer. Dette har muliggjort, at

man ikke i så høj grad som tidligere behøver at anvende højt kvalificeret arbejdskraft, men har uddannet ufaglærte arbejdere til bestridelse af et sådant arbejde — hvad netop den højtærede statsminister var inde på — hvor hele den proces foregår. Bevægeligheden inden for jern- og metalindustrien har aldrig været større, end den er i øjeblikket.

Må jeg dernæst sige, at personlig er jeg sikkert enig med den ærede ordfører, for jeg har også anset industriforbundsprincippet for det bedst egnede til sikring af en moderne organisationsstruktur, bl. a. fordi jeg mener, at vi i fagbevægelsen skulle organiseres i overensstemmelse med den udvikling, der har fundet sted i erhvervslivet. Så langt er vi imidlertid ikke kommet, selv om vi dog inden for jern- og metalindustrien har dannet et kartel, der betyder, at de ca. 155.000 medlemmer, der er beskæftiget inden for jern- og metalindustrien, står som medlemmer af kartellet og er underkastet den samme overenskomst — læg mærke til det! — hvad enten det er faglærte eller ufaglærte, kvinder eller mænd, ungarbejdere eller lærlinge. Vi kan således sige, at jernkartellet næsten fungerer som et industriforbund. Hvorvidt vi i øjeblikket skal gå videre, hænger sammen med de vanskeligheder, der rejser sig for de enkelte organisationer, som selvfølgelig ikke kan springe faser af en udvikling over. Her gælder nu engang en uomstødelig regel: at vi ikke kan sejle hurtigere i en konvoj, end at det langsomst drevne skib skal kunne følge med.

Hvis vi nu vil se lidt nærmere på bevægelserne i arbejdskraften inden for jern- og metalindustrien og inden for byggeindustrien — to områder, som særlig synes at interessere forespørgerne — viser det sig, at man inden for jern- og metalindustrien i 1948 beskæftigede 97.000 personer; heraf var de 39.000 ufaglærte, medens de 58.000 var faglærte arbejdere. I 1963 er tallet steget til 148.000. Heraf er de 63.000 ufaglærte og de 85.000 faglærte arbejdere. Der har således fundet store forskydninger sted, idet de ufaglærte arbejdere i tidsrummet 1948-63 beskæftigelsesmæssigt er steget med ca. 62 pct., medens de faglærte kun er steget med ca. 46 pct. Her er altså en klar forskydning over mod at beskæftige ufaglærte